

Föreskrifter och anvisningar 8/2021

Beräkningsgrunder för ansvarsskulden i tilläggs-pensionsanstalter

Dnr
FIVA 15/01.00/2021

Utfärdade
9.11.2021

Gäller från
1.1.2022

Upplysningar
Försäkringstillsyn/Arbetspensionsanstalter

FINANSINSPEKTIONEN
telefon 09 183 51
fornamn.efternamn@fiva.fi.
finansinspektionen.fi

Den juridiska karaktären av föreskrifter och anvisningar

Föreskrifter

I Finansinspektionens föreskrifter och anvisningar presenteras föreskrifterna under rubriken "Föreskrift". Föreskrifterna är bindande rättsregler, som måste följas.

Finansinspektionen meddelar föreskrifter endast med stöd av och inom ramen för rättsliga bestämmelser som ger Finansinspektionen behörighet att ge ut föreskrifter.

Anvisningar

I Finansinspektionens föreskrifter och anvisningar presenteras under rubriken "Anvisning" Finansinspektionens tolkningar av innehållet i lagar eller andra bindande bestämmelser.

Under denna rubrik presenteras också rekommendationer och andra verksamhetsanvisningar som inte är bindande. Vidare upptas här Finansinspektionens rekommendationer om hur internationella riktlinjer och rekommendationer ska följas.

Av formuleringen av anvisningen framgår när det är fråga om en tolkning och när det är fråga om en rekommendation eller annan verksamhetsanvisning. Formuleringen av anvisningarna och den juridiska karaktären av föreskrifterna och anvisningarna förklaras närmare på Finansinspektionens webbplats.

[Finansinspektionen.fi > Regelverk > Den juridiska karaktären av föreskrifter och anvisningar](#)

Innehåll

1	Tillämpningsområde och definitioner	4
1.1	Tillämpningsområde	4
1.2	Definitioner	4
2	Regelverk	5
2.1	Lagstiftning	5
2.2	Social- och hälsovårdsministeriets beslut	5
2.3	Finansinspektionens rätt att meddela föreskrifter	5
3	Syfte	6
4	Ansvarsskuld och beräkningsgrunder	7
4.1	Beräkning av ansvarsskulden	7
4.2	Maximiräntesats som ska användas vid beräkning av ansvarsskulden	8
4.3	Beräkningsgrunder	9
4.3.1	Beteckningar i beräkningsgrunderna	9
4.3.2	Ansvar för löpande pensioner (exkl. belastning)	10
4.3.3	Ansvar för framtida pensioner (exkl. belastning)	11
4.3.4	Särskilda konstanter	11
5	Upphävda föreskrifter och anvisningar	14

1 Tillämpningsområde och definitioner

1.1 Tillämpningsområde

- (1) Dessa föreskrifter tillämpas på följande tillsynsobjekt enligt 4 § i lagen om Finansinspektionen (878/2008):
 - tilläggspensionsstiftelser
 - tilläggspensionskassor.
- (2) Dessa föreskrifter tillämpas även på avdelningar som bedriver tilläggspensionsförsäkringsverksamhet enligt 2 och 5 § i lagen om införande av lagen om pensionsstiftelser och pensionskassor, lagen om tilläggspensionsstiftelser och tilläggspensionskassor och lagen om försäkringskassor 951/2021).
- (3) Dessa föreskrifter tillämpas inte på de premiebaserade eller fondanknutna tilläggspensionsarrangemang som avses i 1 kap. 2 § i lagen om tilläggspensionsstiftelser och tilläggspensionskassor (947/2021).

1.2 Definitioner

I dessa föreskrifter avses med tilläggspensionsanstalt ovan i avsnitt 1.1 stycke (1) och (2) nämnda tilläggspensionsstiftelser, -kassor och -avdelningar.

2 Regelverk

2.1 Lagstiftning

Dessa föreskrifter har samband med följande förordningar:

- lagen om tilläggs pensionsstiftelser och tilläggs pensionskassor (947/2021, nedan även TPSKL)
- lagen om införande av lagen om pensionsstiftelser och pensionskassor, lagen om tilläggs pensionsstiftelser och tilläggs pensionskassor och lagen om försäkringskassor (951/2021).

2.2 Social- och hälsovårdsministeriets beslut

Dessa föreskrifter har samband med följande beslut:

- allmänna beräkningsgrunder för försäkringar enligt lagen om pension för arbetstagare (STM/3400/2007), (på finska) och de ändringar som senare gjorts i dem

2.3 Finansinspektionens rätt att meddela föreskrifter

Finansinspektionens rätt att meddela bindande föreskrifter grundar sig på följande lagbestämmelser:

- 5 kap. 2 § 2 mom., 4 § 4 mom., 5 § 2 mom. och 7 § 3 mom. i lagen om tilläggs pensionsstiftelser och tilläggs pensionskassor

3 Syfte

- (1) Syftet med dessa föreskrifter är att
- säkerställa att tilläggs pensionsanstaltens grunder för beräkningen av ansvarsskulden tryggar de försäkrades och pensionstagarnas förmåner
 - säkerställa att de variabler som ligger till grund för beräkning av ansvarsskulden, dvs. antaganden om dödsfall, förväntad livslängd och arbetsoförmåga, samt de ekonomiska antagandena har valts med iakttagande av försiktighet.

4 Ansvarsskuld och beräkningsgrunder

- (1) I 5 kap. i lagen om tilläggs pensionsstiftelser och tilläggs pensionskassor föreskrivs om tilläggs pensionsanstaltens ansvarsskuld, beräkningsgrunder och den ränta som används i beräkningen av ansvarsskulden.
- (2) Finansinspektionens rätt att meddela bindande föreskrifter om användning av indexförhöjningsansvar grundar sig på 5 kap. 2 § 2 mom. i TPSKL.
- (3) Finansinspektionen har rätt att meddela närmare föreskrifter om hur säkerhetsmarginaler och aktsamhet ska beaktas i beräkningsgrunderna och om innehållet i beräkningsgrunderna samt om valet av de variabler och antaganden som ska användas i beräkningen av ansvarsskulden grundar sig på 5 kap. 4 § 4 mom. i TPSKL.
- (4) Finansinspektionens rätt att meddela bindande föreskrifter om den maximiräntesats som ska användas i beräkningen av ansvarsskulden grundar sig på 5 kap. 5 § 2 mom. i TPSKL.
- (5) Finansinspektionens rätt att meddela bindande föreskrifter om beräkningsgrunder för att fastställa fribrev grundar sig på 5 § 7 § 3 mom. i TPSKL.

4.1 Beräkning av ansvarsskulden

FÖRESKRIFT (styckena 6–18)

- (6) Ansvarsskulden ska enligt tilläggs pensionsanstaltens beräkningsgrunder räknas i fråga om de personer som skulle inneha en andel i tilläggs pensionsanstaltens tillgångar om tilläggs pensionsanstalten upplöstes vid beräkningstidpunkten. Ansvarsskulden för en person ska alltid vara minst lika stor som den beräknade ansvarsskulden för fribrevsrätten vid beräkningstidpunkten. Andra avgångar utöver pensionsfall eller dödsfall får inte räknas med i ansvarsskulden.
- (7) I ersättningsansvaret ska sådana pensionsfall tas med där pensionsfallet har inträffat före beräkningstidpunkten. Ansvaret motsvarar kapitalvärdet av framtida pensionsutbetalningar efter försäkringsmatematisk diskontering till beräkningstidpunkten.
- (8) Premieansvaret ska beräknas i fråga om de personer, för vilka ett pensionsfall inte har inträffat fram till beräkningstidpunkten. Ansvaret motsvarar kapitalvärdet av framtida pensioner och begravningsbidrag som intjänats fram till beräkningstidpunkten efter försäkringsmatematisk diskontering till beräkningstidpunkten.
- (9) För anställda arbetstagare som uppnått pensionsåldern ska ansvaret för framtida pensioner beräknas med antagandet att ålderspensionen börjar löpa genast.
- (10) Kapitalvärdena av förmånshöjningar som enligt beslut kommer att beviljas året efter beräkningstidpunkten ska räknas med i ansvaret för löpande och framtida pensioner.
- (11) Om en tilläggs pensionsanstalt räknar in en avsättning (ett indexförhöjningsansvar) enligt 5 kap. 2 § 2 mom. i TPSKL i sin ansvarsskuld för framtida förmånshöjningar, ska metoden för utökning och upplösande av avsättningen framgå av beräkningsgrunderna. Medräkningsbara i framtida förmånshöjningar är ökningar i ansvarsskulden till följd av både indexvillkoret och en ökning av den pensionsgrundande lönen.

- (12) För indexförhöjningsansvaret ska en övre gräns fastställas i beräkningsgrunderna. Den anstaltspecifika övre gränsen ska fastställas med hänsyn till indexvillkoret i tilläggs pensionsanstaltens stadgar, den framtida beräknade avkastningen på tillgångarna, försäkringsbeståndets sammansättning och en beräkningsränta som är betryggande på lång sikt.
- (13) Fastställande av den anstaltspecifika övre gränsen förutsätter att det i tilläggs pensionsanstaltens stadgar finns en ovillkorlig bestämmelse om nivån på den årliga indexförhöjningen eller om att tilläggs pensionskassans premieinkomst grundar sig på de årliga försäkringspremier som de försäkrade betalar och att delägarnas inbetalningar är diskretionära. Den framtida beräknade avkastningen på tilläggs pensionsanstaltens tillgångar ska basera sig på den rådande allokeringen av placeringstillgångarna vid beräkningstidpunkten och den beräknade långsiktiga avkastningen på olika tillgångsslag.
- (14) Om ingen institutspecifik övre gräns beräknas, får indexförhöjningsansvaret vara högst 8 procent av den sammanlagda ansvarsskulden för löpande och framtida pensioner.
- (15) Om tilläggs pensionskassans ansvarsskuld innehåller ett utjämningsbelopp (utjämningsansvar), ska det högsta och lägsta beloppet samt reglerna för utökning och upplösande av beloppet framgå av beräkningsgrunderna.
- (16) Om exakta värden för de fribrev som påverkar förmånsbeloppet inte finns att tillgå, ska det i tilläggs pensionsanstaltens beräkningsgrunder fastställas hur fribreven uppskattas.
- (17) Om ansvarsskulden (rapporterna VL061 och VL062) beräknas med hjälp av uppskattningsformler för redovisning i bokslutet, ska uppskattningsmetoden framgå av beräkningsgrunderna.
- (18) Beräkningsgrunderna ska vidare innehålla den försäkrades egen avgift och reglerna för beräkning av förmånen på basis av denna avgift, liksom även reglerna för bestämning av återköpsvärdet.

4.2 Maximiräntesats som ska användas vid beräkning av ansvarsskulden

FÖRESKRIFT (stycke 19)

- (19) Vid beräkningen av ansvarsskulden är den maximiränta som ska användas för år v lika med $100 \cdot \hat{b}_1$ %, där

$$\hat{b}_1 = \begin{cases} 0,035, & \text{när } v = 2019 \\ 0,034, & \text{när } v = 2020 \\ 0,033, & \text{när } v = 2021 \\ 0,032, & \text{när } v = 2022 \\ 0,031, & \text{när } v = 2023 \\ 0,030, & \text{när } v \geq 2024 \end{cases}$$

4.3 Beräkningsgrunder

FÖRESKRIFT (styckena 20–24)

- (20) Tilläggs pensionsanstalten ska tillämpa beräkningsgrunder enligt denna föreskrift. För att garantera jämförbarhet mellan olika år ska den beräkningsmetodik som en gång valts inte utan grundad anledning frångås.
- (21) Ansvarsskulden i en tilläggs pensionsanstalt ska beräknas på basis av försäkringstekniska storheter enligt de allmänna beräkningsgrunderna för försäkringar enligt lagen om pension för arbetstagare (STM/3400/2007) som social- och hälsovårdsministeriet fastställde för pensionsförsäkringsbolag den 28 november 2007 jämte senare gjorda ändringar i dem.
- (22) Tilläggs pensionsanstalten ska tillämpa beräkningsgrunderna enligt avsnitten 4.3.1–4.3.4. Om tilläggs pensionsanstaltens stadgar, försäkringsbestånd eller annan grund så förutsätter, ska tilläggs pensionsanstalten emellertid använda konstanter, värden eller formler som avviker från dessa beräkningsgrunder.
- (23) Tilläggs pensionsanstalten ska meddela Finansinspektionen om tillämpningen av beräkningsgrunderna enligt avsnitten 4.3.1–4.3.4 eller lämna in eventuella avvikande beräkningsgrunder samt ändringar i dem jämte motiveringar till Finansinspektionen före den tidpunkt, på vilken de tillämpas för första gången.
- (24) Om beräkningsgrunderna innehåller sådana koefficienter vars värden fastställs separat av tilläggs pensionsanstaltens styrelse, ska de fastställda värdena tillställas Finansinspektionen före den tidpunkt, på vilken de tillämpas för första gången.

4.3.1 Beteckningar i beräkningsgrunderna

FÖRESKRIFT (stycke 25)

- (25)
x	= den försäkrades ålder på födelsedagen år v
w	= pensionsålder enligt tilläggs pensionsanstaltens stadgar
u	= skillnad mellan år när arbetsförmågan började och födelseår
E	= 1.1. $v + 1$ pension som ska betalas ut av tilläggs pensionsanstalten
E^L	= belopp med vilket tilläggs pensionsanstaltens pension kommer att minska på grund av annan förmån som börjar löpa senare
wL	= ålder från vilken tilläggs pensionsanstaltens pension kommer att minska på grund av annan förmån som börjar löpa
E^{TK}	= icke intjänad del av invalidpension enligt tilläggs pensionsanstaltens stadgar
E^A	= pension som intjänats fram till beräkningstidpunkten från tilläggs pensionsanstalten

E^{AL}	= fram till beräkningstidpunkten intjänad del av förmån E^L
E^{AP}	= fram till beräkningstidpunkten intjänad familjepension från tilläggs-pensionsanstalten
E^P	= 1.1. $v + 1$ familjepension från tilläggs-pensionsanstalten beräknad med □ antagandet att den efterlevande maken och två barn är □ förmånstagare
z	= $\max\{x + \frac{1}{2}, w\}$
zL	= $\max\{x + \frac{1}{2}, wL\}$
H^A	= begravningsbidrag som intjänats fram till beräkningstidpunkten
y	= den efterlevande makens ålder på födelsedagen år v
T_1	= antal hela år som återstår till slutåldern för det yngsta barnets □ barnpension på födelsedagen år v
T_2	= antal hela år som återstår till slutåldern för det näst yngsta □ barnets barnpension på födelsedagen år v

Koefficienterna C_0 , C_1 och C_2 utgör delningskoefficienter för tilläggsfamiljepension som är beroende av antalet förmånstagare, tilläggs-pensionsanstaltens stadgar och ikraftträdelsebestämmelserna för ArPL.

4.3.2 Ansvar för löpande pensioner (exkl. belastning)

FÖRESKRIFT (styckena 26–29)

Ansaret för löpande pensioner beräknas för räkenskapsåret per 31.12 för varje förmånstagare och efter pensionsslag enligt följande:

Ålderspension

$$(26) \quad V_v^A(E) = \begin{cases} E \cdot \bar{a}_{x+\frac{1}{2}} - \sum_i E^{L_i} \cdot \frac{\bar{N}_{wL_i}}{D_{x+\frac{1}{2}}}, & \text{när den försäkrade lyfter ålderspension 1.1. } v + 1 \\ 0, & \text{i övriga fall} \end{cases}$$

Invalidpension

$$(27) \quad V_v^A(S) = E \cdot \bar{a}_{(u)+(x+\frac{1}{2}-u):w}^{\bar{i}|i}, \text{ kända pensionsfall}$$

$$(28) \quad V_v^A(S) = E^{TK} \cdot \left(\bar{A}_{x:w}(S) - \frac{1}{1+b_1} \cdot \bar{A}_{x+1:w}(S) \right), \text{ okända pensionsfall}$$

Familjepension

$$(29) \quad V_v^A(P) = E^P \left[C_0 \bar{a}_{y+\frac{1}{2}} + C_1 \bar{a}_{\lceil T_1 - \frac{1}{2} \rceil} + C_2 \bar{a}_{\lceil T_2 - \frac{1}{2} \rceil} \right]$$

4.3.3 Ansvar för framtida pensioner (exkl. belastning)

FÖRESKRIFT (styckena 30–33)

Ansvar för framtida pensioner beräknas för räkenskapsåret per 31.12 för varje försäkrad och efter pensionslag enligt följande:

Ålderspension

$$(30) \quad V_v^{V(E)} = \begin{cases} E^A \cdot \frac{\bar{N}_z}{D_{x+\frac{1}{2}}} - \sum E^{AL_i} \cdot \frac{\bar{N}_{zL_i}}{D_{x+\frac{1}{2}}}, & \text{när den försäkrade inte lyfter ålderspension 1.1. } v + 1 \\ 0, & \text{i övriga fall} \end{cases}$$

Invalidpension

$$(31) \quad V_v^V(S) = E^A \cdot \bar{A}_{x+\frac{1}{2};w}(S)$$

Familjepension

$$(32) \quad V_v^V(P) = E^{AP} \bar{A}_{x+\frac{1}{2}}(P)$$

Begravningsbidrag

$$(33) \quad V_v^V(K) = H^A(1 - \delta \bar{a}_{x+\frac{1}{2}})$$

4.3.4 Särskilda konstanter

FÖRESKRIFT (stycke 34)

(34) När ansvarsskulden beräknas ska följande värden av de särskilda konstanterna enligt de allmänna beräkningsgrunderna användas.

Beräkningsränta:

$$b_1 \leq \hat{b}_1$$

Dödlighet:

- ålderspension och löpande familjepension

$$b_2 = \begin{cases} 5, \text{ när } v - x < 1930 \\ 3, \text{ när } 1930 \leq v - x < 1940 \\ 2, \text{ när } 1940 \leq v - x < 1950 \\ 0, \text{ när } 1950 \leq v - x < 1960 \\ -2, \text{ när } 1960 \leq v - x < 1970 \\ -3, \text{ när } 1970 \leq v - x < 1980 \\ -5, \text{ när } 1980 \leq v - x < 1990 \\ -7, \text{ när } 1990 \leq v - x < 2000 \\ -8, \text{ när } 2000 \leq v - x < 2010 \\ -10, \text{ när } 2010 \leq v - x < 2020 \end{cases}$$

- framtida familjepension och begravningsbidrag

$$b_2 = \begin{cases} 8, \text{ när } v - x < 1930 \\ 6, \text{ när } 1930 \leq v - x < 1940 \\ 5, \text{ när } 1940 \leq v - x < 1950 \\ 3, \text{ när } 1950 \leq v - x < 1960 \\ 1, \text{ när } 1960 \leq v - x < 1970 \\ 0, \text{ när } 1970 \leq v - x < 1980 \\ -2, \text{ när } 1980 \leq v - x < 1990 \\ -4, \text{ när } 1990 \leq v - x < 2000 \\ -5, \text{ när } 2000 \leq v - x < 2010 \\ -7, \text{ när } 2010 \leq v - x < 2020 \end{cases}$$

där $v - x$ anger arbetstagarens födelseår.

Vid beräkningen av familjepensionens kapitalvärdeskoefficient räknas de storheter som ansluter sig till förmånslåtarens kön genom att använda den dödlighet som motsvarar förmånslåtarens kön, medan storheterna i anslutning till förmånstagarens kön beräknas genom att använda den dödlighet som motsvarar förmånstagarens kön.

Arbetsförmåga:

- kapitalvärde av löpande pension

$$b_3 = 1$$

$$b_4 = 1$$

$$b_5 = 1$$

$$b_6 = 1$$

$$b_7 = 1$$

$$b_8 = 1$$

- engångspremie för framtida pension

$$b_3 = 1$$

$$b_4 = 1$$

$$b_5 = 1$$

$$b_6 = 1$$

$$b_7 = 1$$

$$b_8 = 1$$

Förändringar i penningvärdet

$$b_{15} = 0$$

Belastningen motsvarar 5 % av ansvarsskulden till bruttobelopp.

5 Upphävda föreskrifter och anvisningar

- (1) När dessa föreskrifter och anvisningar träder i kraft upphävs följande av Finansinspektionens föreskrifter och anvisningar:
- Föreskrifter och anvisningar 4/2012 Beräkningsgrunder för ansvarsskulden i pensionskassor
 - Föreskrifter och anvisningar 5/2012 Beräkningsgrunder för pensionsansvaret i pensionsstiftelser